

Raadsvoorstel

Datum Raad
7 november 2019

Portefeuillehouder
Albert Abee

Registratienummer
BR1900117

Onderwerp
Meerjarenbegroting 2020-2023

Gevraagde beslissing

1. De Begroting 2020-2023 vast te stellen.
2. De jaarschijf 2020 van het meerjarig investeringsprogramma (MIP) vast te stellen, met omvang van € 34,1 miljoen, en daarvan € 5,2 miljoen voor het jaar 2020 beschikbaar te stellen.
3. De volgende reserves in te stellen:
 - a. Een Reserve Onderzoekskosten in te stellen en € 1,665 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
 - b. Een Reserve Afschrijvingslasten in te stellen en € 10,42 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
 - c. een Reserve Ombuiging in te stellen en € 1,2 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
 - d. een Reserve Sociaal Domein in te stellen en € 3,0 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
4. € 419.717 uit de Reserve Fonds Bovenwijks te onttrekken en te doteren aan de Reserve Afschrijvingslasten en het restant van € 456.152 uit de Reserve Fonds Bovenwijks te laten vrijvallen en te doteren aan de algemene reserve.

Samenvatting

1. Begroting 2020-2023

Hierbij presenteren wij u de Begroting 2020-2023 die is opgesteld op basis van de door de raad vastgestelde kaders bij de Kadernota 2020. Ten opzichte van de Kadernota actualiseerden we de cijfers in de begroting aan de hand van een aantal externe ontwikkelingen zoals de nieuwe cao en de septembercirculaire. Daarnaast zijn in deze begroting de structurele effecten uit de Zomerrapportage 2019 verwerkt. De begroting 2020-2023 is structureel sluitend. Het begrotingsjaar 2022 kent nog een tekort van circa € 0,5 miljoen, maar de begroting 2023 is weer positief omdat in 2023 een lening wordt afgelost die naar verwachting maar beperkt hoeft te worden geherfinancierd. De rentelasten nemen in 2023 dus af ten opzichte van 2022. De begroting voldoet hiermee aan de eisen van de provincie.

In deze begroting werkt het college de ambities uit het coalitieakkoord en de Kaderbrief 2020 verder uit. Het college wil Lansingerland - als groeigemeente in een veranderende omgeving - nóg mooier, socialer, leuker en veiliger maken. We hebben onze plannen en doelstellingen voor de komende vier jaar concreet geformuleerd en laten zien wat we daarvoor gaan doen, wanneer we dat gaan doen en wat de kosten zijn.

Daarbij zetten we ook in deze begroting een verdere stap in het SMART formuleren van onze doelstellingen. Komende jaren ontwikkelen we dit door in lijn met de weg die we in de Kaderbrief 2020 hebben ingezet. Het college concentreert zich op de opgaven die van wezenlijk belang zijn voor de toekomst van Lansingerland. Daarom kiest het college ervoor om te blijven investeren, maar doet zij dit wel op een verantwoorde wijze.

Lansingerland staat er financieel goed voor. Ondanks ons stevige ambitieprogramma voor de komende jaren, is de Meerjarenbegroting 2020-2023 sluitend. Er is ruimte om eventuele risico's en andere toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onder andere sociaal domein, onderwijs en sport op te vangen. De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan de financiële positie van onze gemeente. De effecten daarvan zijn inmiddels zichtbaar in onze begrotingssaldi, de hoogte en afname van onze schulden en ons weerstandsvermogen (algemene reserve). In de Kaderbrief 2020 en in deze begroting maken we gebruik van de opgebouwde ruimte. Zowel voor de lopende (structurele) uitgaven als incidentele uitgaven. We zetten daarvoor zoals aangekondigd in de Kaderbrief ook op een verantwoorde manier de algemene reserve in. Het blijft daarbij belangrijk een juiste balans te vinden tussen het verhogen van de uitgaven om onze plannen te realiseren en het houden van voldoende flexibiliteit in de begroting om eventuele tegenvallers op de te kunnen vangen zonder daarvoor direct te hoeven bezuinigen. Deze begroting laat daarom in elk jaar een overschot zien. Wij denken dat deze overschotten ook nodig zijn de komende jaren. De afgelopen jaren creëerde het college enerzijds zelf mogelijkheden om de uitgaven te verhogen (scherper begroten), maar een belangrijk deel van de mogelijkheden kwam ook omdat het Rijk het gemeentefonds verhoogde. De afhankelijkheid van het gemeentefonds is ook groter dan een aantal jaren terug en daarmee ook de potentiële impact van het verlagen van dit fonds (of minder groei dan nu voorzien).

2. Meerjarig Investeringsprogramma (MIP)

Het Investeringsprogramma 2020-2023 is te vinden in de bijlagen van de begroting.

3. Reserves Kaderbrief 2020

In de Kaderbrief 2020 is voorgesteld om bij de Begroting 2020-2023 enkele reserves in te stellen en deze te vullen middels onttrekkingen uit de algemene reserve. Conform onze Nota Reserves en Voorzieningen 2016 geven we per reserve de uitgangspunten aan.

Reserve Onderzoekskosten

Het doel van de Reserve Onderzoekskosten is om de onderzoeksopgaven uit de Kaderbrief 2020 goed in kaart te brengen. Deze reserve wordt gevoed met een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve van € 1.665.000. Dit is tevens de maximale hoogte van de reserve. De looptijd van de reserve is t/m 31 december 2022. De onttrekkingen zijn als volgt geraamd:

Onderzoek	Bedrag	Onttrekking 2020	Onttrekking 2021	Onttrekking 2022
Cultuurhuis Berkel Centrum	€ 180.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Middengebied	€ 460.000	€ 170.000	€ 170.000	€ 120.000
Bosland	€ 300.000	€ 150.000	€ 150.000	
Regionale afspraken woningmarkt	€ 25.000	€ 25.000		
Mobiliteitsbeleid parkeerbeleid	€ 100.000	€ 100.000		
Netwerkstudie randstadrail	€ 200.000	€ 100.000	€ 100.000	
Perspectief centrumontw Bhoek	€ 400.000	€ 200.000	€ 200.000	
Totaal	€ 1.665.000	€ 805.000	€ 680.000	€ 180.000

Reserve Afschrijvingslasten

In de Kaderbrief 2020 is voorgesteld om een reserve Kapitaallasten in te stellen. Deze reserve zou zowel de rente als afschrijvingslasten van enkele investeringen dekken. In de Begroting 2020-2023 stellen we voor om deze reserve aan te passen naar een Reserve Afschrijvingslasten. De toegerekende rentecomponent (renteomslag) is namelijk een rondrekening in onze begroting (uitgaven en inkomsten zijn neutraal) en door de rentecomponent niet in deze reserve op te nemen hoeven we de reserve niet jaarlijks te herrekenen op basis van het nieuwe omslagrentepercentage. Met de extra rentelasten van de toegenomen financieringsbehoefte door de voorgestelde investeringen hebben we in de begroting wel rekening gehouden.

Het doel van de reserve is om de afschrijvingslasten van enkele investeringen te dekken welke zorgen voor een verandering van een actief/object. Deze reserve moet - op grond van BBV - voldoende zijn om over de hele afschrijvingstermijn de kapitaallasten te dekken. De structurele lasten voor beheer

en onderhoud (en instandhouding) dekken we niet met deze reserve; deze zijn structureel opgenomen in de begroting.

De reserve wordt gevoed door een onttrekking uit de algemene reserve van € 10.420.000. Vanaf 2021 onttrekken wij de afschrijvingslasten van de gereedgekomen investeringen. Er is geen maximale hoogte van de reserve, hierdoor kan er indien benodigd of gewenst in de toekomst nog een dotatie aan de reserve worden gedaan, bijvoorbeeld indien een krediet wordt opgehoogd of als er een nieuwe investering wordt opgenomen. Een eventuele extra dotatie aan de reserve wordt altijd ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. De maximale looptijd is oneindig.

Investering	Bedrag
De Snip	€ 200.000
Cultuurfabriek Bergschenhoek verbouwkosten	€ 70.000
Inzetten maatschappelijk vastgoed Götzenheinsinge: pecto's	€ 100.000
Aanleg calamiteitenweg Klappolder	€ 2.000.000
Fietsvoorzieningen ZoRO baan	€ 150.000
Metropolitane fietsroutes	€ 2.400.000
Opwaardering Station Rodenrijs	€ 1.450.000
Verbinding Molenweg-Oudeland	€ 1.200.000
Afvalbrengstation: infra	€ 1.000.000
Afvalbrengstation	€ 1.000.000
Noordeindseweg	€ 850.000
Totaal	€ 10.420.000

Reserve Ombuiging

Het doel van de Reserve Ombuiging is het dekken van kosten voor een extra incidentele inspanning die nodig is om een verandering (ombuiging) te krijgen in werkprocessen en/of beleid. De reserve wordt gevoed met een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve van € 1,2 mln. Dit is tevens de maximale hoogte van de reserve. De looptijd van de reserve is t/m 31 december 2022. De onttrekkingen zijn als volgt geraamd:

Ombuiging	Bedrag	Onttrekking 2020	Onttrekking 2021	Onttrekking 2022
Greenport LL centrum kennis innovatie	€ 750.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Combinatiefunctionarissen	€ 183.000	€ 61.000	€ 61.000	€ 61.000
Aanpak ondermijning	€ 100.000	€ 100.000		
Totaal	€ 1.033.000	€ 411.000	€ 311.000	€ 311.000

Reserve Sociaal Domein

Het doel van de Reserve Sociaal Domein is om de transformatiekosten op het gebied van Jeugd te dekken en het opvangen van eventuele tegenvallers op heel sociaal domein de komende jaren. Deze reserve wordt gevoed met een onttrekking uit de algemene reserve van € 3,0 mln. Dit is tevens de maximale hoogte van de reserve. De looptijd van de reserve is t/m 31 december 2021.

4. Reserve Fonds Bovenwijken

In 2016 is de toenmalige voorziening Bovenwijkse Voorzieningen omgezet naar een Reserve Fonds Bovenwijken. Inmiddels zijn de geplande investeringen vanuit het Fonds Bovenwijken de afgelopen jaren grotendeels uitgevoerd. In 2019 is de hoogte van de reserve nog € 875.869. Voor de komende jaren waren onttrekkingen uit de reserve begroot om kapitaallasten van enkele nog resterende investeringen te dekken. In de Begroting 2020 wordt echter een nieuwe Reserve Afschrijvingslasten ingesteld met dezelfde systematiek. Zodoende stellen wij voor om de nog benodigde afschrijvingslasten voor investeringen over te hevelen naar deze nieuwe reserve en het restant te laten vrijvallen

uit de reserve Fonds Bovenwijks. De komende jaren is € 419.717 benodigd om de afschrijvingslasten van de volgende investeringen te dekken:

- € 76.583 voor het krediet Bebording fietsnetwerk
- € 100.000 voor het krediet Bebording autonetwerk
- € 243.134 voor Fietspad Triangelpark Wilderszijde

Het restant in de reserve was voornamelijk bedoeld voor Berkel Centrum-Oost. In de Kaderbrief 2020 is voor Berkel Centrum-Oost een voorbereidingskrediet opgenomen van € 250.000. Zodoende is de onttrekking uit de reserve Fonds Bovenwijks op dit moment niet meer nodig en kan het restant uit de reserve vervallen ten gunste van de algemene reserve (€ 456.152).

5. Van Begroting 2019 naar Begroting 2020-2023

Het financiële vertrekpunt voor deze Begroting 2020-2023 is de in de Begroting 2019-2022 opgenomen meerjarenraming 2020-2022. In het overzicht hieronder wordt de oorspronkelijke meerjarenraming weergegeven om vervolgens te laten zien welke mutaties zich sindsdien hebben voorgedaan en wat dat uiteindelijk betekent voor de jaarschijven in de Begroting 2020-2023.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Van Begroting 2019 naar Begroting 2020	2020	2021	2022	2023
Begroting 2019-2022	3.234	4.202	4.076	4.721
Collegeprogramma 2018-2022	-3.175	-3.458	-3.371	-3.371
Administratieve wijzigingen	-10	-20	-20	-60
Septembecirculaire 2018	-124	-349	-352	-341
Decembecirculaire 2018	60	60	60	60
Begroting voor Kaderbrief 2020	-15	435	393	1.009
<i>Mutaties naar aanleiding kaderbrief</i>				
Meicirculaire 2019	2.781	1.786	804	700
Renteontwikkelingen	-1.092	-1.201	-1.194	-271
Openen GREX Wilderszijde	0	500	500	500
Loonkosten	-2.127	-2.492	-2.566	-2.621
Ambities kaderbrief	117	35	-905	-1.127
Indexatie verbonden partijen	-310	-348	-348	-348
Begroting na Kaderbrief 2020	-645	-1.284	-3.316	-2.159
<i>Overige mutaties</i>				
Kapitaallasten	1.045	1.295	1.545	1.795
Eneco	651	1	1	1
Septembecirculaire 2019	194	1.038	962	707
Zomerrapportage 2019	-342	-574	-466	-605
Belastingen	94	170	232	231
Overige mutaties	51	290	475	469
Begroting 2020-2023	1.049	935	-567	439

Effecten Kaderbrief 2020

In juli 2019 stelde de Raad de Kaderbrief 2020 vast. De Kaderbrief schetste in eerste instantie een actueel beeld van de financiën van de gemeente. De meicirculaire 2019 pakte voor onze gemeente voordelig uit, onder andere als gevolg van de compensatie van het Rijk voor de stijgende lasten van de Jeugdzorg in de jaren 2019 t/m 2021. Bij het herzien van de grondexploitaties 2019 besloot de gemeenteraad om het rentepercentage dat aan de grondexploitaties wordt toegerekend te verlagen en daarmee (weer) in lijn te brengen met de gemiddelde rente die de gemeente betaald op de leningen. Dit leidde tot een structureel nadeel. Dit nadeel werd deels gecompenseerd doordat grondverkoop sneller dan gepland plaatsvinden en daarmee de financieringsbehoefte van de grondexploitaties sneller afneemt dan gepland. Naar verwachting gaat het project Wilderszijde in 2020 in exploitatie en kan vanaf begrotingsjaar 2021 weer rente aan Wilderszijde worden toegerekend. Dit zorgt voor een structureel voordeel op de begroting. De jaarlijkse indexatie van de bijdragen aan verbonden partijen zorgt voor een toename van de lasten.

In de Kaderbrief was rekening gehouden met een beperkte stijging van de cao voor 2019. Inmiddels is er een vastgestelde cao voor de jaren 2019-2020 en een totale stijging van 6,25%. Per 1 oktober 2019 stijgen de salarissen met 3,25%, daarna volgt in 2020 driemaal een stijging van 1% per 1, 1 juli en 1 oktober). De stijgingen zijn verwerkt in deze begroting en verklaren grotendeels de verandering in de loonkosten. Dit zorgt voor een hogere loonkostenstijging dan bij de Kaderbrief verwacht. Deze stijging is ook de belangrijkste verklaring voor het feit dat het verwachte saldo van de begroting na Kaderbrief lager is dan bij de Kaderbrief was voorzien.

Naast een actueel beeld van de financiën werkte het college in de Kaderbrief haar plannen en ambities verder uit inclusief een duiding van de verwachte financiële gevolgen. In deze begroting zijn deze plannen en ambities verder uitgewerkt. Op een paar onderdelen heeft dit geleid tot een beperkte bijstelling van de bedragen.

Mutaties na de Kaderbrief - overige ontwikkelingen:

Behalve voostellen uit de Kaderbrief en meerjarige effecten van de Zomerrapportage, leiden enkele nieuwe (onvermijdelijke) ontwikkelingen tot aanpassingen in de verwachte begrotingssaldi. De grootste ontwikkelingen zijn de volgende:

- *Kapitaallasten:* Iedere beoogde investering wordt zo realistisch mogelijk ingeschat qua bedrag en planning. Toch gebeurt het (nog) te vaak dat een investering later dan gepland plaatsvindt. De afgelopen jaren is hier bij iedere begroting en tussentijdse rapportage aandacht voor geweest. Aan het eind van het jaar blijkt toch dan dat de investeringen (en dus ook de kapitaallasten) achterlopen ten opzichte van de planning in de begroting. Per project is er altijd een verklaring voor, maar onderaan de streep leidt het tot een te grote afwijking en een voordeel op het voorlopig rekening-resultaat. In de praktijk betekent dit dat er onnodig ruimte in de begroting wordt opgenomen. Om deze reden is er een afschrijvingslastenplafond ingesteld wat een besparing van circa € 985.000 oplevert in 2020 en oploopt naar ruim € 2,3 miljoen in 2022.
- *Eneco:* het dividend van Eneco over 2020 bedraagt naar verwachting voor Lansingerland afgerond € 651.000 meer dan tot op heden begroot.
- *Septembecirculaire 2019:* In de Septembecirculaire, die op Prinsjesdag is verschenen, is vanaf 2020 sprake van een groei ten opzichte van de stand van de Meicirculaire. Dit komt omdat het Rijk zelf meer geld verwacht uit te gaan geven de komende jaren. Voor het jaar 2019 is er nog wel een nadeel van € 200.000 voor onze gemeente. Dit komt doordat het Rijk aangeeft dat het in 2019 naar verwachting minder zal uitgeven dan is begroot. Dit nadeel verwerken we in de slotbegrotingswijziging voor 2019.
- *Belastingen:* De stijging van de baten OZB wordt in 2020 en 2021 verklaard door het feit dat de 8% korting in 2019 afgerond op € 400.000 in de begroting is opgenomen. Berekend had dit € 366.000 moeten zijn in 2020. In 2022 en 2023 is er een positief verschil in de geprognoseerde toename van de WOZ-waarde als gevolg van de groei van de gemeente. Met name bij de niet-woningen. Bij niet-woningen is er een verschil in de voorspelde toename van de WOZ-waarde (als gevolg van groei aantal woningen en niet-woningen) t.o.v. van de begroting 2019-2022 (toename van € 64,5 miljoen t.o.v. € 28 miljoen in de begroting 2019-2022). Ook in 2021 zit een positieve aanpassing, van € 5 miljoen naar € 20 miljoen. Deze hogere WOZ-waarden leiden tot hogere OZB-opbrengsten. Dit heeft een cumulatief effect.
- *Overige mutaties:* De overige mutaties zijn in financiële omvang beperkt. Dit zijn veel verschillende posten. In de verschillenanalyse per programma wordt dit nader toegelicht.

Financiële consequenties

De begroting 2020-2023 is structureel sluitend. Het begrotingsjaar 2022 kent nog een tekort van circa € 0,5 miljoen, maar de begroting 2023 is weer positief omdat in 2023 een lening wordt afgelost die naar verwachting maar beperkt hoeft te worden geherfinancierd. De rentelasten nemen in 2023 dus af ten opzichte van 2022. De begroting voldoet hiermee aan de eisen van de provincie.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is in 2020 hoger dan in 2019. Voor een eenpersoonshuishouden is de lastenverzwaring € 40,- en een meerpersoonshuishouden € 50,-. De stijging van de tarieven wordt veroorzaakt door hogere contractlasten, minder inkomsten uit restafval en een kostenstijging door de cao-ontwikkelingen. Ook is er gerekend met een risico-opslag ter compensatie van de in 2019 vervallen reserve.

Verdere procedure

Deze begroting is ook digitaal beschikbaar via Pepperflow, te bereiken via <https://lansingerland.begrotingsapp.nl>. Na vaststelling van de begroting door de raad wordt deze ter goedkeuring naar de provincie gestuurd.

Juridische aspecten

Conform artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college de raad jaarlijks een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

N.v.t.

Duurzaamheid

N.v.t.

Bijlagen

- Meerjarenbegroting 2020-2023 (T19.14381)

Raadsbesluit

Datum Raad
7 november 2019
Registratienummer
BR1900117

Onderwerp
Meerjarenbegroting 2020-2023

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- de raad jaarlijks voor de aanvang van het begrotingsjaar de programmabegroting dient vast te stellen;
- de programmabegroting de kaders bevat voor de uitvoering van het beleid in enig jaar.

Gelet op

- artikel 190 e.v. van de gemeentewet.

Besluit(en)

1. De Begroting 2020-2023 vast te stellen.
2. De jaarschijf 2020 van het meerjarig investeringsprogramma (MIP) vast te stellen, met omvang van € 34,1 miljoen, en daarvan € 5,2 miljoen voor het jaar 2020 beschikbaar te stellen.
3. De volgende reserves in te stellen:
 - a. Een Reserve Onderzoekskosten in te stellen en € 1,665 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
 - b. Een Reserve Afschrijvingslasten in te stellen en € 10,42 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
 - c. een Reserve Ombuiging in te stellen en € 1,2 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
 - d. een Reserve Sociaal Domein in te stellen en € 3,0 miljoen te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit toe te voegen aan deze reserve.
4. € 419.717 uit de Reserve Fonds Bovenwijks te onttrekken en te doteren aan de Reserve Afschrijvingslasten en het restant van € 456.152 uit de Reserve Fonds Bovenwijks te laten vrijvallen en te doteren aan de algemene reserve.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 7 november 2019,

de griffier,

drs. Marijke Walhout